

Plan wynikowy

aneks do wymagań edukacyjnych z języka polskiego dla klasy III liceum ogólnokształcącego – kształcenie w zakresie rozszerzonym

Na poziomie rozszerzonym uczeń spełnia wymagania poziomu podstawowego, a ponadto potrafi:

DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE – AWANGARDA

Ocena dopuszczająca

Uczeń potrafi:

- opisać świat przedstawiony „Procesu” F. Kafki;
- omówić cechy przypowieści na przykładzie „Procesu”;
- wyjaśnić pojęcie metafora florystyczna;
- omówić stylizację biblijną w kreacji ojca w „Skleпах cynamonowych” B. Schulza;
- wypowiedzieć się na temat groteski i uczuć wywoływanych przez nią u odbiorcy;
- wyjaśnić pojęcie oksymoronu, konceptu, metonimii w kontekście poezji T. Peipera;
- przedstawić genezę „Szewców” Witkacego;
- wyjaśnić, czym jest teatr absurdu;
- wskazać cechy upodabniające rewolucję prokuratora do przewrotu faszystowskiego („Szewcy”);
- powiedzieć, w jaki sposób szewcy z dramatu Witkacego dochodzą do władzy;
- powiedzieć, kto i w jaki sposób obejmuje władzę po szewcach w dramacie Witkacego;
- wyjaśnić, czym jest katastrofizm;

Ocena dostateczna

Uczeń potrafi:

- wypowiedzieć się na podstawie „Procesu” F. Kafki na temat: czy prawo może być oszustwem;
- określić funkcję wskazanych metafor florystycznych w „Skleпах cynamonowych” B. Schulza;
- wyjaśnić, przeciwko komu jest skierowana rewolucja prokuratora Scurvy’ego („Szewcy” Witkacego);
- przedstawić, jak realizowane są cele rewolucji przez prokuratora w dramacie Witkacego;
- powiedzieć, jakie idee przyświecają szewcom;
- wyjaśnić, dlaczego czeladnicy zabijają Sajatana („Szewcy”);
- powiedzieć, jaką rolę w dramacie Witkacego Hiper-Robociarz wyznacza czeladnikom i Sajatanowi;

Ocena dobra

Uczeń potrafi:

- zinterpretować wybrane sceny z „Procesu” F. Kafki;
- wyjaśnić, jaki związek ma przypowieść zawarta w kazaniu księdza („Proces”) z przypadkiem Józefa K.;
- omówić rolę narracji w „Skleпах cynamonowych” B. Schulza;

- scharakteryzować stosunek ojca do handlowania i klientów
- określić rolę tytułowych ptaków w opowiadaniu B. Schulza;
- podać elementy tożsame i odrębne dla świata groteski i baśni;
- zinterpretować wskazane wyrażenie oksymoroniczne, wyjaśnić sens metafor, określić funkcję metonimii i pytań w wybranych wierszach T. Peipera;
- wskazać nawiązania do topiki religijnej w wierszach T. Peipera i wyjaśnić ich funkcję;
- omówić program pozytywny rewolucji Scurvy'ego w „Szewcach” Witkacego;
- przedstawić idee, do których odwołuje się Sajetan „Szewcy”);
- określić różnice między wysławianiem się postaci dramatu Witkacego i zinterpretować znaczenie tych różnic dla wymowy utworu;
- wskazać elementy groteski w przedstawieniu bohaterów dramatu

Ocena bardzo dobra

Uczeń potrafi:

- zredagować tekst na temat „treści” i „formy” w malarstwie awangardowym XX – lecia
- wyjaśnić sens paraboli z kazania księdza („Proces”);
- wyjaśnić, czym w świetle cytowanej przypowieści jest wolność człowieka;
- wyjaśnić sensory przenośne powieści F. Kafki;
- zredagować tekst na temat wolności indywidualnej, z odwołaniem do różnych tekstów kultury;
- porównać sposób przedstawienia świata i jego funkcje semantyczne i estetyczne we wskazanych utworach awangardowych XX – lecie międzywojennego;
- omówić funkcje fantastyki w kreowaniu onirycznego świata na przykładzie „Sklepów cynamonowych” B. Schulza;
- wyjaśnić, jak jest postrzegany ojciec przez różne postaci, z uwzględnieniem stylizacji biblijnej i pojęcia „Imię Ojca”;
- wyjaśnić symboliczny sens obrazu poboju ptaków;
- przedstawić archetyp ojca w analizowanym opowiadaniu;
- porównać literackie kreacje ojców, odwołując się do pojęcia
- omówić funkcję śmiechu w satyrze oświeceniowej, ironii romantycznej i XX- wiecznej grotesce, odwołując się do różnych tekstów kultury;
- sformułować tezę interpretacyjną dotyczącą refleksji o przeszłości w powieściach Gombrowicza;
- zinterpretować wybrany wiersz T. Peipera i sformułować wnioski;
- dokonać interpretacji porównawczej utworu T. Peipera i J. Przybosia;
- omówić funkcję awangardowych zabiegów J. Czechowicza w przedstawieniu świata i nadchodzącej katastrofy;
- powiedzieć, jak w Szewcach Witkacego realizowane są założenia teatru absurdu;
- wskazać elementy groteski w utworze i określić ich funkcję;
- określić stopień realizacji Czystej Formy w „Szewcach”;
- przedstawić obraz rewolucji w literaturze, sformułować tezę interpretacyjną i wnioski;
- zredagować tekst o powtarzalności historii, z uzasadnieniem własnego zdania i odwołaniami do różnych tekstów kultury;

WOJNA W KULTURZE I LITERATURZE

Ocena dopuszczająca

Uczeń potrafi:

- na podstawie opowiadań T. Borowskiego określić sytuację ludzi przywiezionych do obozu koncentracyjnego;
- powiedzieć, jaki wpływ na hitlerowców mogła mieć nazistowska ideologia;
- w utworach K. K. Baczyńskiego określać, kto i do kogo mówi;
- na podstawie utworów K. K. Baczyńskiego i powiedzieć, jakie piętno na psychice odciska czas wojny;
- opisać i porównać obrazy światów ukazane w wierszach Baczyńskiego (przeszły i terażniejszy), Borowskiego, Z. Nałkowskiej i G. Herlinga- Grudzińskiego;
- wykazać, że wiersze Różewicza należą do „poezji ściśniętego gardła”;
- wskazać topikę religijną w wierszach Baczyńskiego i Gajcego
- wskazać elementy obrazowania turpistycznego w „Pamiętniku...” M. Białoszewskiego i wyjaśnić ich funkcję;

Ocena dostateczna

Uczeń potrafi:

- na podstawie wybranych utworów powiedzieć, jak dokonywała się dehumanizacja i reifikacja Żydów;
- na podstawie wybranych utworów przedstawić systemowość Holokaustu;
- powiedzieć, jaki wpływ na historię ma człowiek w świetle utworów Baczyńskiego
- omówić wybrany film o tematyce wojennej;
- dokonać analizy porównawczej wybranego filmu o tematyce wojennej i jego pierwowzoru literackiego (np. „Pianista”).

Ocena dobra

Uczeń potrafi:

- na podstawie wybranych utworów przedstawić różne postawy ludzi wobec zagrożenia śmiercią;
- na podstawie wybranych utworów scharakteryzować zachowanie esesmanów;
- wyjaśnić rolę obrazowania apokaliptycznego w wierszach K. K. Baczyńskiego;
- wskazać w utworze Ten czas elementy obrazowania apokaliptycznego i wyjaśnić ich sens;
- wskazać elementy obrazowania turpistycznego w „Pamiętniku...” M. Białoszewskiego i wyjaśnić ich funkcję;
- porównać technikę opowiadania T. Borowskiego i G. Herlinga- Grudzińskiego;
- wykazać, że wiersze Różewicza należą do „poezji ściśniętego gardła”;
- omówić środki wyrazu w wybranym filmie o tematyce wojennej;

Ocena bardzo dobra

Uczeń potrafi:

- uzasadnić, że nazizm był ludobójstwem;
- sformułować akt oskarżenia wobec esesmanów przedstawionych w opowiadaniach T. Borowskiego

- dokonać analizy i interpretacji porównawczej wskazanych utworów K.K. Baczyńskiego
- zinterpretować podany utwór, postawić tezę interpretacyjną i uzasadnić ją;
- wskazać topikę religijną w wierszach Baczyńskiego oraz wyjaśnić jej znaczenie;
- przygotować i przedstawić pracę na temat wizji świata poety spełnionej apokalipsy;
- wskazać elementy obrazowania turpistycznego w „Pamiętniku...” M. Białoszewskiego i wyjaśnić ich funkcję;
- dokonać analizy porównawczej wybranego filmu o tematyce wojennej i jego pierwowzoru literackiego (np. „Pianista”)

POWOJENNA NOWOCZESNOŚĆ

Ocena dopuszczająca

Uczeń potrafi:

- powiedzieć, co oznacza zestawienie dżumy i wojny w świetle powieści A. Camusa;
- opisać reakcję ludzi na wybuch epidemii;
- opisać życie człowieka w stanie ciągłego zagrożenia;
- przedstawić i nazwać różne reakcje ludzi na wyzwolenie;
- przypomnieć mit o Syzyfie;
- powiedzieć, który moment kary Syzyfa interesuje Camusa najbardziej;
- podać genezę eseju o totalitaryzmie Cz. Miłosza;
- powiedzieć, czego według Miłosza brakuje ludziom, gdy wydaje się, że mają już wszystko;
- wymienić podobieństwa między nazizmem a komunizmem;
- podać genezę „Cesarza” R. Kapuścińskiego;
- przedstawić motywy postępowania władcy;
- powiedzieć, jakie stanowisko wobec głodu i akcji humanitarnej zajmuje cesarz;
- powiedzieć, w czym przejawia się egocentryzm W. Gombrowicza w „Dziennikach”;
- wskazać cechy charakterystyczne dla dziennika;

Ocena dostateczna

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić reakcję ludzi na wybuch epidemii w świetle powieści A. Camusa;
- przedstawić psychiczne i społeczne skutki zarazy;
- podać przyczyny rozpowszechniania się „Nowej Wiary” po II wojnie światowej w świetle eseju o totalitaryzmie Cz. Miłosza;
- powiedzieć, jakie fakty z historii społeczeństw poddanych XX- wiecznym totalitaryzmom przedstawia Miłosz;
- wskazać cechy języka artystycznego w utworze Cz. Miłosza;
- powiedzieć, dlaczego sposób mówienia cesarza z tekstu R. Kapuścińskiego był rodzajem manipulacji;
- powiedzieć, jak opowiadający rozumie pojęcie cywilizacja;
- przedstawić mentalność autorytarnej władzy;
- powiedzieć, jakie są szanse powodzenia rewolucji zdaniem ojca Hailu;
- wskazać podobieństwa i różnice między komunizmem a nazizmem na podstawie „Dzienników”;

Ocena dobra

Uczeń potrafi:

- –wskazać paraboliczne sensy dotyczące czasu zdarzeń w „Dżumie” A. Camusa;
- wyjaśnić, dlaczego dżuma (wojna) doprowadza do dewaluacji języka
- powiedzieć, na czym polega psychologiczny wymiar kary Syzyfa w tekście A. Camusa;
- powiedzieć, na czym polega podobieństwo losu Syzyfa i współczesnego robotnika;
- opisać postawę Syzyfa jako przykład „etyki egzystencjalnej”;
- wyjaśnić alegoryczny sens pigulek Murti-Binga w tekście Cz. Miłosza;
- powiedzieć, jaki rodzaj sztuki symbolizują „marsze i ody”;
- powiedzieć, czemu służy przywołanie faktów historycznych w tekście Cz. Miłosza;
- wskazać cechy eseju w utworze;
- zinterpretować wskazane wiersze Zagajewskiego;
- rozstrzygnąć, które fragmenty omawianej homilii mogły być inspiracją dla narodzin „Solidarności”;
- omówić przedstawiony w „Cesarzu” R. Kapuścińskiego mechanizm władzy;
- podać powody rewolucji;
- omówić rzeczywistość porewolucyjną;
- wykazać egotyzm autora „Dzienników” Gombrowicza;
- wskazać podobieństwa i różnice między dziennikiem i esejem, odwołując się do wskazanych tekstów;
- zredagować tekst zawierający interpretację wybranego wiersza Twardowskiego;
- dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy J. Twardowskiego i Cz. Miłosza;

Ocena bardzo dobra

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić znaczenie motta „Dżumy” A. Camusa;
- zinterpretować symbolikę przestrzeni, w jakiej rozgrywa się akcja;
- wyjaśnić znaczenie paraboli zawartej w powieści;
- porównać parable powieściowe Kafki i Camusa;
- wyjaśnić, dlaczego Camus zrównuje „mądrość i przezorność” Syzyfa z jego „skłonnościami zbójeckimi”;
- wyjaśnić nazwę „bohater absurdalny” i to, w czym tragizm Syzyfa jest absurdalny;
- porównać bohaterów wskazanych opowieści parabolicznych
- podać przyczyny zaangażowania T. Borowskiego w komunizm w świetle eseju o totalitaryzmie Cz. Miłosza;
- wyjaśnić, czemu służy opis powieści Witkacego we fragmentach eseju;
- porównać historiozofię Witkacego z myślą O. Spenglera;
- wykazać, czy Zniewolony umysł jest parabolą i uzasadnić swe zdanie;
- dokonać interpretacji porównawczej wskazanych utworów Miłosza;
- omówić intertekstualność „Tanga” S. Mrożka;
- wskazać w „Cesarzu” R. Kapuścińskiego kluczowe symbole i zinterpretować ich znaczenie;
- zrekonstruować mechanizmy władzy autorytarnej przedstawione w tekście Kapuścińskiego;
- porównać postępowanie cesarza z postępowaniem Zenona Ziembiewicza i określić

uniwersalne mechanizmy władzy;

- wyjaśnić, dlaczego „Cesarz” w Polsce w latach 70. i 80. XX w. był traktowany jako aluzja polityczna;
- podać przyczyny poglądów ojca Hailu na rewolucję;
- wyjaśnić paraboliczne sensy zawarte w tekście i ukazać ich wartość uniwersalną; wybranego wiersza Miłosza;
- dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy K.K. Baczyńskiego i Cz. Miłosza, ze zwróceniem uwagi na obrazy katastrofy cywilizacji i podaniem wniosków historiozoficznych obu poetów;
- dokonać interpretacji porównawczej wskazanych wierszy Cz. Miłosza i A. Mickiewicza; W. Szymborskiej i Z. Herberta;

Na ocenę **celującą** w zakresie materiału rzeczowego z poszczególnych epok uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- dokonać samodzielnej interpretacji lektur spoza kanonu, poznanych w trybie indywidualnym,
- samodzielnie dostrzec różne konteksty (zwłaszcza filozoficzne) kształtujące obraz literatury.